
AKBABA
— Hiç aldırdığı yok, kaya gibi kı
— Belli olmaz, aç ikinci cepheyi he

AKBABA

PERŞEMBE GÜNLERİ ÇIKAR, SİYASİ, FİKİR, SANAT, MİZAH MECMUASI

SAHİBİ :

Yusuf Ziya ORTAÇ

İDAREHANE

İstanbul, Ankara caddesi, No. 47
Telefon : 22129

ABONE

Türkiyenin her tarafı için : Seneliği 1000, altı aylığı 500, üç aylığı 250 kuruş.

Yabancı memleketlere : Seneliği 2000, altı aylığı 1000, üç aylığı 500 kuruş.

22 haziran, 1944, perşembe

Sayı : 16

20 Kuruş

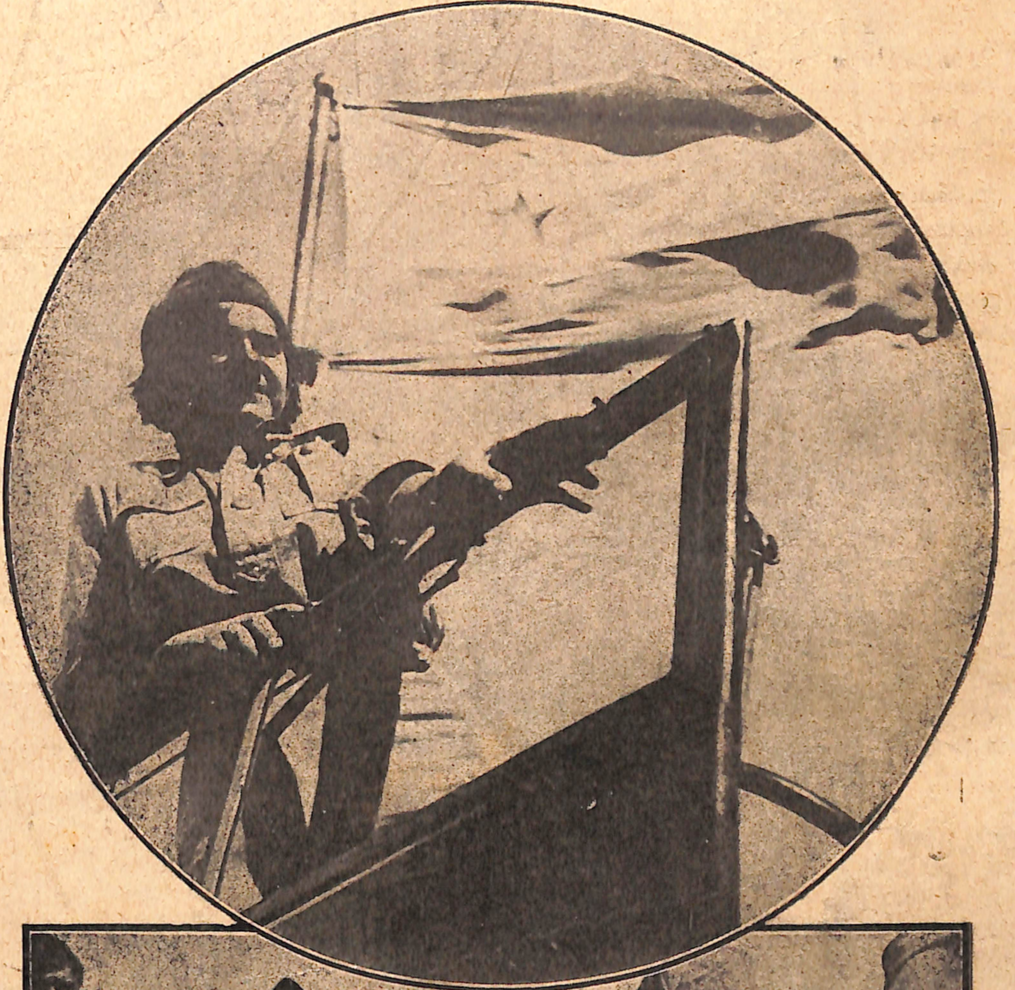

Kadın ve Harb!

İkinci dünya harbi, cephe gerisini kaldırdıktan sonra, artık kadın, erkek farkını da kaldırdı. İnsanlık, tam mânasile top yekûn harb içindedir.

Yukarıda, yuvarlak çerçeve içindeki resim, Tito bayrağı altında döğüşen bir Yugoslav kadınını gösteriyor. Aşağıdaki de erkek arkadaşları içinde kavgaya hazırlanan iki Yugoslav "çeteci kadın" ındır.

Bu kadar vahşi bir harbden nasıl bir sülh dünyası doğacağını düşünenler, bu manzaradan ayrı bir korku ve endişe duymakta elbet haklıdırlar

Şefkatin timsali olan şu yarının annelerine bakınız : Müstakbel insanlık bunlardan doğacak çocuklardır !

HER HAFTA

KURNAZLIK !

Kurnazlık, artık zekânın soyadı oldu. Dikkat ediyorum : Zeki adamdan kurnaz adam mânası çıkarıyoruz.

Kurnaz adam !

İsa maskesi takmış bu iblis, hep aynı peygamber tebessümile bize her yandan ve her yönden gülümsüyor: Ticaretten edebiyata kadar!

Kurnaz adamı tanımak mı istiyorsunuz ? Kolay : Kurnaz adam fikir söylemez. Sizin fikriniz, onun dudaklarında kendi fikri olur. Kurnaz adam sevmez. Sizin aşkınız, onun göğsünde çarpar. Kurnaz adam kızmaz, sizin öfkeniz onun gözlerinde şimşeklenir !

Kurnaz adam saklar : Parasını saklar, düşüncesini saklar, duygusunu saklar. Kimin dostudur bilinmez, kimin düşmanıdır belli olmaz, ne yapmak niyetindedir anlaşılmaz !

Bir gün, yan yana, el ele, kol kola giderken, siz düşersiniz, o ayaktadır. Ertesi gün, bir başkasının arabasında görürsünüz : Yüzünde aynı dost çizgiler, gözlerinde aynı samimî parıltılar ve dudaklarında aynı kardeş kelimelerle !

Sizin saffetiniz onun kuvveti, sizin samimiyetiniz onun muvaffakiyetidir. İtimadınızı basamak yapa yapa yükselir !

Kurnazlığın bütün birikmiş hesaplarını cellât satırı altında ödeyen meşhur Hâlet efendiden sonra, bizde kurnaz adam parmakla gösterilecek kadar az olmalıydı.

Tanzimat devri, Abdülhamit devri, meşrutiyet devri, bir noktadan bakılınca "Kurnazlar devri" sayılabilir. Belki o devirlerde "Kurnaz adam" siyasî iklimin yetiştirdiği adamdı : Cahil sadırâzama, hain vezire, zalim hükümdara karşı kurnaz adam !

Fakat, bugünün Türkiyesinde, artık kurnaz adama hayat ve muvaffakiyet, erkeğin doğurması kadar imkânsız olmalıdır.

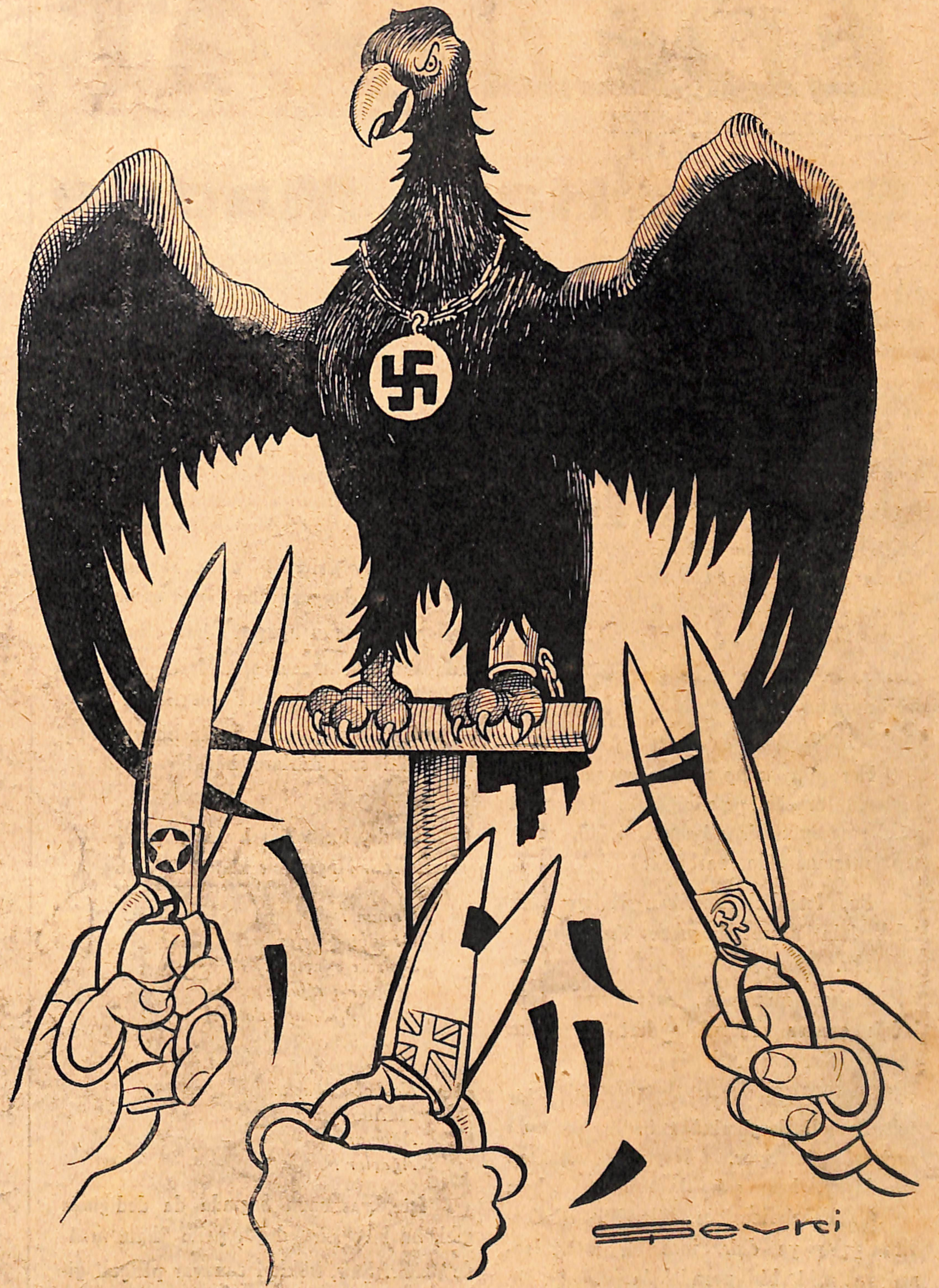
Düşününüz : Son yirmi beş yılın hangi eserine kurnazlığın mahsulüdür diyebilirsiniz? Sakarya mı? Lozan mı ? Harf mi ? Şapka mı ? Demiryolu mu ? Hangisi ?

Kurnazlık, zekâdan ziyade hamakatin yakınıdır. Ucuz silâh gibi ekseriya.... hayır, ekseriya değil, daima attığı kurşun sahibini yaralar.

Kurnazlar, eğer hakikaten kurnaz iseler, yalnız bir şeyden korkmalıdırlar : Kendi kurnazlıklarından !

Yusuf ZİYA ORTAÇ

Almanya makas altında !

Almanya — Galiba bu sefer kuşa benzetecekler !

EDEBİYAT

Şiirde Ham Madde

Şiir, tıpkı işlenmemiş elmas gibi, sanatkâr elinden geçmeden önce bir «ham madde» dir. Onu, bir velî sabriyle artist mizacının potasında eritecek, hamuruna karışan yabancı unsurlardan temizliyecek ve vezinle, kafiyeyle kanatlandıracaksınız.

Yeni şair, bütün bu zahmetlerden, hani Tevfik Fikret'in:

Neler çeker o beyinler, neler çeker de yine
O nağmelerdeki tesiri bulmayıp kâfi
Arar bu aczini tasvire bir lisan-ı hafi!

Diye anlattığı bu sanatkâr ıstıraplarından uzak, bir oluruna bağlayışla, şiiri işlenmemiş bir «ham madde» halinde pazara çıkarıyor.

Her gün batıp çıkan mecmualarda binlerce örneğini gördüğümüz bu çeşit yazıların tipik bir nümunesine, bir mektep mecmuasında rasladık:

Bu, Istanbul Amerikan Koleji Türk talebesinin neşrettiği yıllık «Izler» mecmuasıdır.

«Izler» mecmuası, sayfalarında topladığı eserler arasında dört müsabaka açmış: şiir, nesir, hikâye, resim.

Önce, şunu söyliyeyim: Izler, bir çok Babıâli dergilerinden üstün bir zevk seviyesi gösteriyor. İçerisinde, mektep arkadaşım, hem şair, hem doktor, hem mebus, Fahri Ecevit'in oğlu Bülent Ecevit'in «Ve» ye dair, ince bir artist sezişi ve zeki bir paradoksla yazdığı güzel bir makale, bize yarının şöhretelerini müjdeliyen nesirler, şiirler, tablolar var.

Fakat...

Fakat, şiir müsabakasının neticesi üstünde, büyük ve üzgün bir hayretle durmağa mecburuz.

Çünkü, üçüncülüğü kazanan "Daussıla" duygu, düşünce, şekil bakımından birinciliğe lâyık bir manzumedir. Birinciliği alan "Ağaçlar" sa, üzerinde sanatkâr emeği işlememiş, şiirin "ham madde" sidir.

Üçüncülüğü kazanan şiirde şu mısralar var:

Şimdi orada çoban döner ardında davar,
Her eve bir inekle biraz akşam bırakır.

. . . .

Oralarda ki şimdi her şey varır uykuya,
Uzun şamdanlar gibi ağaçlar vurur suya..

. . . .

İşte bu andır gönül en çok özler sılayı,
Koklamak, o saadet, o çam kokan havayı,
Ve ağlamak o sâkin sükûtun kollarında:
Çocukluk günlerinin uzun masallarında
Bekleyen bir şehzade murada erer gibi.. .

Bu, köy evlerine "biraz akşam bırakan çoban" duygusu; bu "suya uzun şamdanlar gibi vuran ağaçlar" imajı, bu "murada eren bir masal şehzadesi gibi ağlamak"... ve bütün bu şiir unsurlarını vezin ve kafiye ile yoğurmak, üstün bir yaradılış ve hakikî sanatkârlara hâs bir sabır işidir.

Bir de, birinciliği kazanan şiirden bir kaç mısra... Hayır, bir kaç satır alalım:

Orman!
Ot gibi ağaçlar,
Sımsıkı ağaçlar...
Ağaçlar yanyana
Ağaçlar sarmaş dolaş.
Uzan uzun
Esti rüzgâr,
Koskoca ağaçlar
Yattılar yana,
Ağaçlar,
Ağaçlar!

İşte, yazımızın başında da dediğimiz gibi, bu bir "şiir" değil, şiirin "ham madde" sidir. Şair, kökleri canavar pençesi gibi toprağa yapışmış, sımsıkı ağaçlar arasında dolaşmış. Gördüklerini, kırık dökük cümlelerle bir kâğıda not etmiş.

İşte, şairin vazifesi asıl bundan sonradır: Onu, bir velî sabrından farksız sanatkâr sabrile işlemek..

Bundan ötürüdür ki, biz "Nihal Başer" in "Daussıla,, sını birinci sayıyoruz. "Ahmet Isvan" ın «Ağaçlar» ı hakkındaki fikrimizi ise, ancak «ham madde» işlenip şiir vasfını aldıktan sonra söyliyebiliriz.

Y. Z. O.

Yeşil

— Şair kardeşim Feyzi Halıcıya —

Yeşil insanlara murad,
Hayale gerilen kanad,
İçime kurdu saltanat,
Ben yeşilin hayranıyım..

●

Türkün öz sanatı çini,
Ki ona verdi gücünü,
Yeşil doldurdu içimi
Ben yeşilin hayranıyım...

●

Yeşil, baharın arması,
Rengin ahengi sorması,
Arzunun dışa vurması,
Ben yeşilin hayranıyım..

●

Yeşiller içinde ölem,
Yeşile bürünsün gölgem,
Yeşil... bambaşka bir âlem,
Ben, yişilin hayranıyım...

Zafer ARIKBAĞ

Ağaç

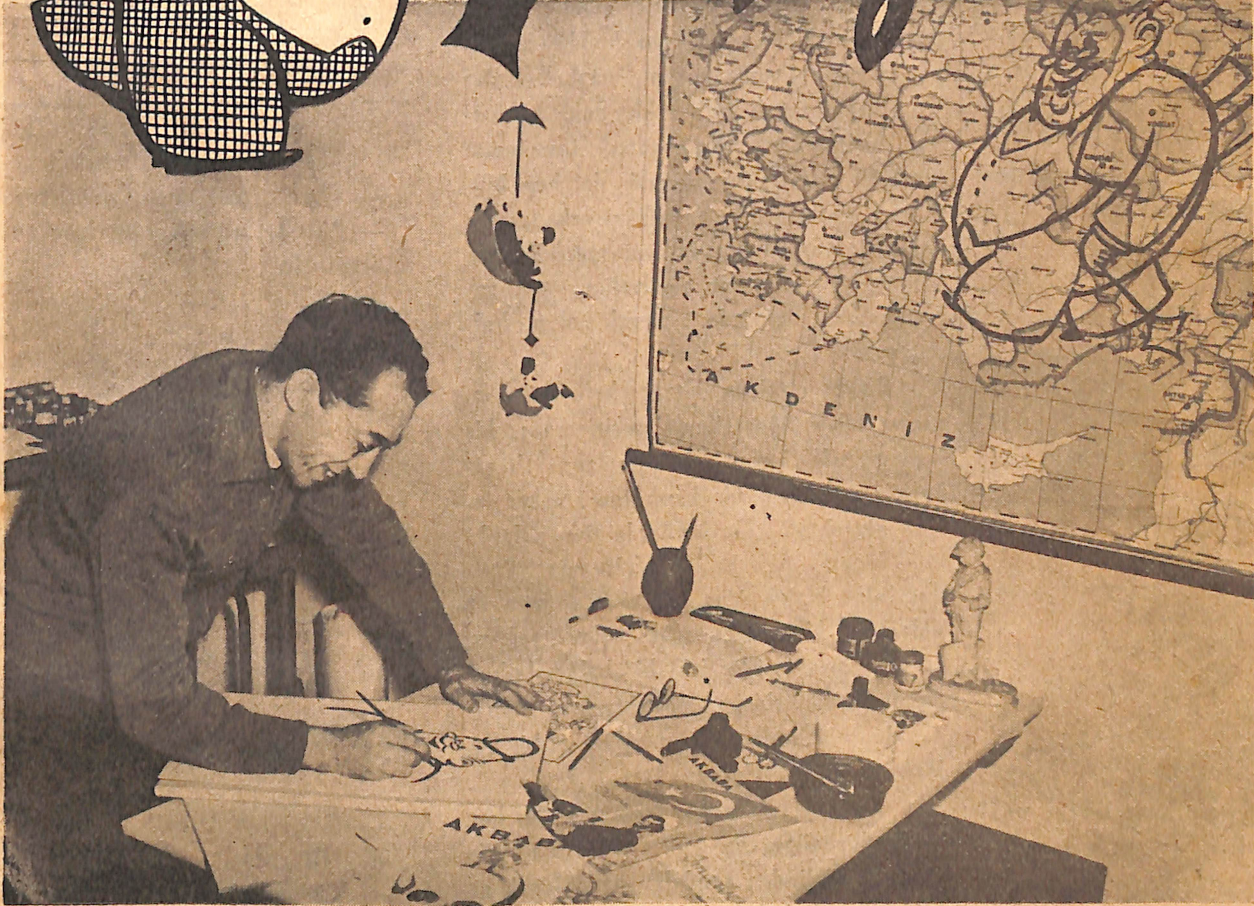
Hayat büyük bir ağaç,
Ben ondan bir yaprağım:
Ekmeğe, suya muhtaç!

Bir gün kopsa da bağım:
Ey hayat! Yine senin
Gölgende yatacağım!

Şadi USAL

Cemal Nadir Güler, Boğaza bakan çalışma odasında Amcabeyle baş başa . . .

Sekiz, dokuz sene oluyor, gazete fotoğrafçılarından biri Ankara Caddesinde pusu kurmuş; fikir pazarına mal indiren kalem üstadlarının, haberleri olmadan, birer resmini çekmişti. Haftalık mecmualardan birinin orta iki sayfasında çıkan bu resimlerde şu meşhurları görmüştük:

Amcabey: 1929 da..

Cemal Nadir'in karikatür sergisinden bir köşe..

Amcabey: 1944 de..

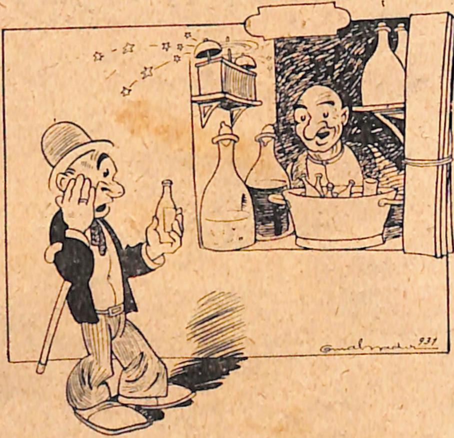
اويقو علاجى :

Cemal Nadir'in ilk karikatürü:

— Aman oğlum, hangisi daha çok uyku getiriyorsa o gazeteyi ver!..

Sene: 1920

— Bu suyun içinde balıklar var!.

— Zararı yok.. Sen yine parasını su fiyatından ver!

Sene: 1931

Mahmut Yesarî, Osman Cemal, Müverrih Ahmet Refik, Cemal Nadir, Münif Fehim; Ercüment Ekrem; Nâzım Hikmet ve saire...

Hepsi de objektif karşısında çeki düzen verilmeden, olduğu gibi çekilmiş resimlerdi. Ve altlarına yazılan birkaç satırda bunların kim oldukları belirtiliyordu.

Meselâ, kolunda perdesü ve gazeteler, yokuş aşağı kendini koyuvermiş, işinden dönen Karikatürist Cemal Nadir'in resmi altında şu satır okunuyordu:

«İşte... Amca Bey'le sohbetini bitirmiş, kim bilir hangi şen kıyıda yarının mevzuunu avlamıya koşan Cemal Nadir...»

İnsanların birbiri hakkındaki hükümler malûmdur. Komşunun tavuğunun komşuya kaz göründüğünü de hep biliriz!.. Bu sebeple, sanatkâr arkadaşımız hakkında verilen bu hükmün gerçek olup olmadığı — ne yalan söyliyelim — o zamandanberi içimizde merak olup kalmıştır.

Birkaç çizgi ve birkaç kelime ile en derin acıları tebessüme çeviriveren; bir ince gülüşle insan yüreğine en tatlı rahatlığı veriveren bir karikatürcü mevzularını gerçekten «şen kıyılarda» mı avlar?..

Saçını «Akbaba» sayfalarında ağartmış olan bizler için bu sanat sırrının ne olduğunu bilmemeğe elbet imkân yoktur. Lâkin, olur a... Her işin bir kolayı bulunduğu devirde, bizim meslekten bir arkadaş da mizah mevzularını bulmanın bir kolayını bulmuş olabilir!..

Cemal Nadir'le konuşmağa giderken böyle düşünüyor ve onu, Yahya Kemal'in bir gece önünden sandalla geçtiği yalı gibi, pencerelerinden kahkahalar yükselen

Bir sanat jürisinde:

— Eserinizde yerli karakter yok!

— Nasıl yok bayım, işte tavsiye mektubu!..

Sene: 1943

— Geçmiş olsun komşucuğum...

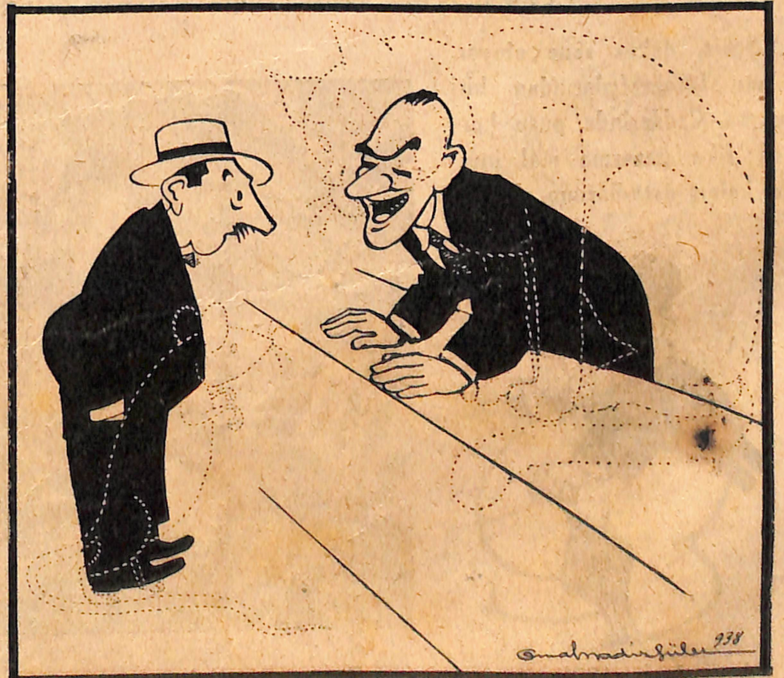
— Hayrola?

— Bayana iskarpin almışsınız da!.

Sene: 1944

Tercüman — (Seyyahlara) Affedersiniz baylar, bu gördüğünüz şey, dedelerimizden kalma bir çeşmedir!

Alıcı ile satıcı birbirlerini nasıl görürler?!..

Sene: 1938

— Bir deli tımarhaneden kaçmış!..
— Hay deli hay!.

Sene: 1944

— Tahsisat bulunursa, Sıhhiye Müdürlüğü sivrisineklerle mücadele edecekmiş!..
— Ya bulunmazsa?..
— O zaman da biz mücadele edeceğiz!..

bir evin neşeli havası içinde bulacağımızı umuyorduk!...

Bu dünyada kim umduğunu bulmuş ki...

Her gün binlerce dudağa tebessüm dağıtan ve bu temiz hizmetine karşılık adı her gün binlerce dudakta dolaşan arkadaşımızı, Dolmabahçe üstünden bir Boğaz parçasını, Çamlıca'yı gören bol ışıklı çalışma odasında tek başına, kim bilir kaç yüz bininci eserini çizerken bulduk...

— Yine hangi «şen kıyılarda» avlanmış mevzu bu?..

— Nasıl şen kıyı?..

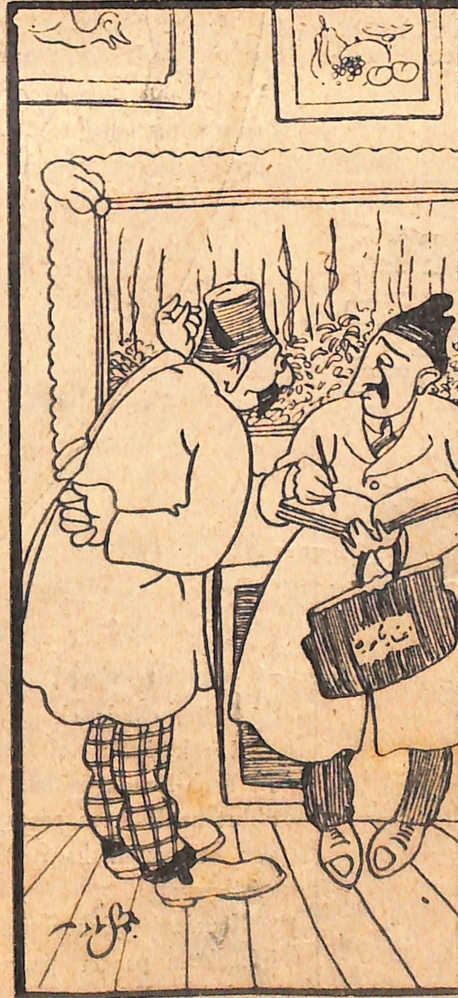
Birkaç sene evvel bir mecmuada gördüğümüz resimleri hatırlattık. Güldü:

— Ben mevzularımı aramam, mevzular beni arar, bulur... Bizim mevzular kadın gibidir. Arkasından koştun mu, kaçar!.. Ben ne diye peşinden koşayım?.. Hem, gördüğünüz gibi, bütün ömrüm şu masanın başında çalışmakla geçer. Şen kıyılara koşmak şöyle dursun, aylar geçer ki, Kadıköy iskelesine inemem!..

— Peki ya bu mevzu bolluğu?..

Odanın bir köşesindeki radyoyu, duvarın iki cephesini örten kitap raflarını, etajerin üstünde kabaran gazete tomarlarını, masasının üstünde duran okuyucu mektuplarını gösterdi:

— Eksik olmasınlar, dedi, beni mevzusuz bırakmazlar!...

Resim sergisinde âşar memurları:
— Bak bak, gözün resim görsün: Çiçegi burnunda fasulye bahçesi...

denen ve resimle edebiyatı kendi çevresi içinde birleştiren güzel sanat, sadece bir çizgi oyunu ve bir kelime cambazlığı değildir. O, derin bir tetkik, ince bir tefekkür, ne yaptığını, ne söylediğini bilen bir şuur işidir. Ve bu güzel sanat böyle olduğu nispette mizah sanatına ölmez eserler vermiş; millet ve memleket dâvalarında yararlı hizmetlerde bulunmuştur.

Cemal Nadir'in bir satırlık izahı şunu da gösteriyordu ki, kafası belinden yukarı nükte veremiyen, kalemi kadın kalçasından başka hünerler gösteremiyen sanatkârın bu dalâletten kurtulması, okumak, tetkik etmek, düşünmek, kısacası bir «iç âlem»e ermekle mümkündür.

Cemal Nadir'in yirmi dört yıldır tükenmeyişindeki, olgunlaşmasındaki sır da bu olsa gerekti.

— İlk eserim 1920 de «Diken» mecmuasında çıkmıştı Yani sanat peştemalını o tarihte kuşanmıştık!.. O zaman bir kalem denemesi diye yaptığım bu iş, sonradan bana meslek olunca pek şaşmıştım. Çünkü benim ülküm ciddî bir akademi ressamı olmaktı. Oysa ki, ben işi «tuhaf» lığa vurmuştum. O kadar ki, fütürizm, kübizm gibi dünyanın en tuhaf sanat işleriyle ilgilenen Akademi bile bizim işe ilgi göstermeğe lüzum görmedi!..

— Yani Akademi'de Karikatür Şubesi mi açılmalıydı demek istiyorsun?..

— Hayır, maksadım o değil. Esasen

Şundan Bundan

VAZİFE AŞKI

Geçenlerde, değerli bir öğretmen hayata gözlerini yumdu.

Mahzun bir yüzle sınıfa giren mektep müdürü, talebeye bu kara haberi verdikten sonra:

— O, dedi, bir vazifeşinaslık timsaliydi. Yirmi beş sene süren öğretmenlik hayatında bir saat bile dersine gelmediği, sınıfa geç girdiği, yahut erken çıktığı, işini başkasına bıraktığı olmamıştır.

Arka sırada talebeden biri arkadaşının kulağına fısıldadı:

— Çok doğru... Ebedî istirahatgâhına bile, imtihanlarını yaptıktan, notlarını verdikten, bana sıfırı bastırdıktan sonra çekildi!

KAVUŞANLAR!

Biri gazete okuyor, öbürü dinliyordu:

— Düğün: Bayan altındağ ile Bay Akdağ evlendiler...

— Allah, Allah... hayret!

— Ne var bunda hayret edecek?

— Daha ne olsun yahu?..

Bir de «Dağ dağa kavuşmaz» derlerdi hani!.

TERAKKI

Bir emekli külhanbeyi, elindeki gazetede karısını öldüren, kaynanasını kesen, baldızını yaralıyan bir kaatilin muhakemesini okuyordu. Bir aralık, dudağını bükerek kendi kendine mırıldandı:

— Ulan her şey terakki ediyor be... Şimdiki kaatiller bıçağı bir çekitler mi en az üç kişi doğruyorlar!

— Ulan Torpil, bugün beş yüz liraya ihtiyacım var...
— Ne yapacaksın anam?.. Birisine küfür mü edeceksin?

— Geçen yaz pilâjdan
— Çok değil.., Beş al

Entari

Kadın, elinde ekmek karnesinden kesilmiş «O» markası ile Yerli Mallar önünde üç gün nöbet bekledikten sonra, nihayet beş arşın basma alabilmişti.

Kapıdan çıkınca, itilip kakılmaktan param parça olan kıyafetine baktı ve kendi kendine mırıldandı:

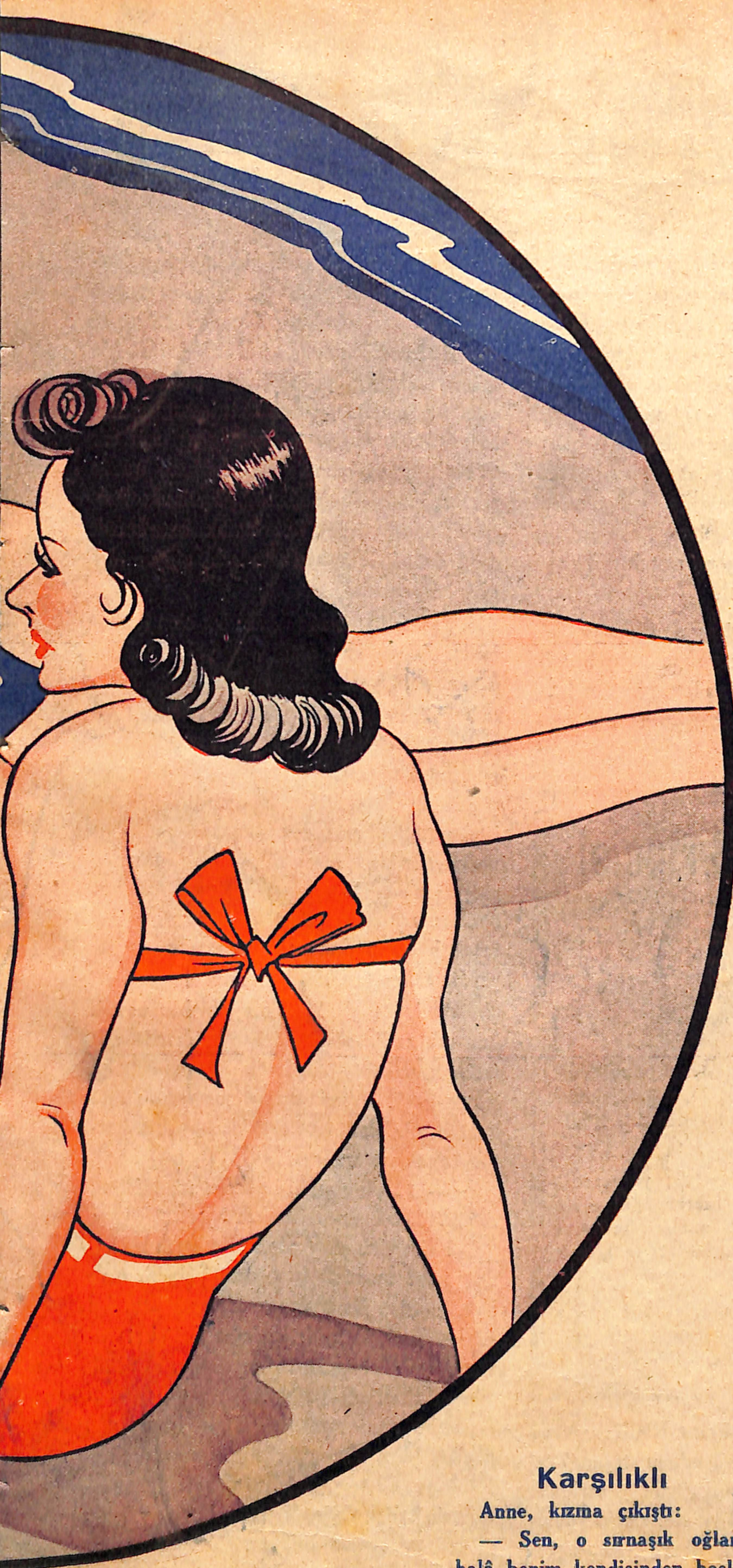
— Ne ise, şu yırtılan entarimin yerine bir entari yapayım bari!...

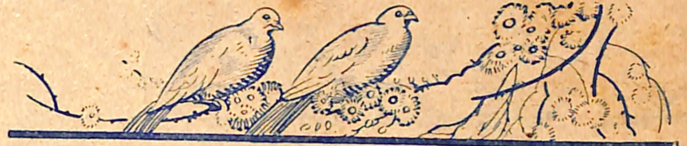
ŞAİRLE

Bir mecmuada zıpçıktı bir imza, eski bir şöhrete çatıyordu. Sordular:

— Ustat, bu çocuğa bir ce-

vap yazıp
niz! Ustat
— Hacet
bulmuş zat

İstanbulda Yaz

İstanbulun her yanı başka güzeldir yazın :
Rüzgâr, yıkanır gelir sularında Boğazın !
Gece mehtaba söyler bir gönül hikâyesi :
Kanlıca körfezinde telleri ince sazın !

Bebekten, Tarabyadan yükselir caz sesleri,
Viskinin, şampanyanın avaz avaz sesleri !
Emirgân korusunda dem çekerken bülbüller
Duyulur tatlı, sıcak, naz ve niyaz sesleri !

Gündüz başka güzeldir, gece başka Erenköy,
Kumdan eteklerini Marmaraya seren köy !
Odur altın saçlardan, kırmızı dudaklardan
Her mevsim âşıklara demet demet veren köy !

Bir peri masalıdır Adaların akşamı :
Zümrüt şamdanlar gibi güneş yakar her çamı !
Dolar baygın kokular, çıldırtan kahkahalar :
Her gece açar açmaz yatak odamda camı !

Çimdik

Tımarhanede günün siyaseti !

Deliler — Kah kah kah kah !..
Fahrettin Kerim — Ne gülüyorsunuz çocuklar ?

e ettin mi ?
yüzüğünden ibaret ! ..

CEZA !

vermelisi-
güldü:
?, cezasını

— Nasıl bulmuş?
— Ayol, bu zamanda edebiyatla uğraşmaktan büyük ceza olur mu?

Karşılıklı

Anne, kızına çıkıştı:
— Sen, o sırnaşık oğlana halâ benim kendisinden hoşlanmadığımı söylemedin mi?..
— Söyledim anne... Vallahi söyledim...
— Peki, o ne dedi?
— Şey dedi...
— Ne?
— Aman ne iyi, dedi, evlendikten sonra ikide bir gelip bizi rahatsız etmiyecek demek!

ERKEK SABAHAT

Paranın nereye ve nasıl harcanacağını bilmediğim deli günlerimde, kötü bir yerde bir oda kiralamıştım. Portatif karyolamın yanına koyduğum bavulu etajer gibi kullanıp kitaplarla süsledim. Ev sahibi madamdan aldığım sardunya saksısını koymak için kendim bir sehpa yaptım. Sonra koltukçulardan eski bir kanape, iki sandalye ile bir de masa alınca odam şenlendi. Zengin evlerinin kıymetli perdelerini taklit ederek yaptığım kâğıt perdeleri iki pencereye astım. Altı ay taksitle ödemek üzere aldığım gramofonum için dört tane de en son çıkan dans pılâğı uydurduktan sonra evime gökten gelecek misafiri beklemeğe başladım.

Bir gün büyük caddede dalgın dalgın mağaza vitrinlerine bakıyordum. Ellerim cebimde böyle sahip olamadığım güzel eşyaları seyretmek, parasızların zenginleri çekiştirmesi gibi tatlı bir dedikodu zevki verirdi bana. Bakmakla doyamadığım bu eşyaların bu ipek çamaşırların sahibi olacak zarif kadınları, bu incecik çorapların kimbilir hangi güzel kadının ahenkli bacaklarını, çorap olarak giyilmek maksadile değil de olduğundan daha güzel göstermek ve seyrettirmek için süsliyeceğini düşünüyordum. Bu açık saçık serilmiş, şimdi bir güzel kadının sıcak vücudundan çıkarılmış gibi yorgun ve dağınık çamaşırlar, bir kadının malı olduktan sonra ne kadar o kadının vücudundan mahrum bir parça gibi saklı tutulacaktı.

Omuzuma bir el dokundu, baktım, Nail.. sevdiğim alkadaşlardan biri. Yalnız değildi, yanındaki kadını takdim etti. Fakat nedense âdetime aykırı olarak kadınla hiç ilgilenmedim. Biraz sonra ayrılmak istedim, Nail bırakmadı. Büyük caddede hep beraber geze geze şuradan buradan konuştuk. Bir ralık kulağıma eğilip «Bu gece bizi evine misafir eder misiniz?» dedi. Kendime hazırladığım bekâr odası için hiç te böyle bir misafir beklemiyordum. «Benim evim yok, bir odam var, bekâr odası..» dedim.

— Olsun.

— Bilmem ki, yalnız bir portatif karyola ile iki kırık sandalye...

Sözümü yarıda kesti:

— Daha iyi.

— O halde buyurun.

Hep beraber yemek yedik, gezdik, sonra sinemaya gittik. Kadın ikimizin ortasında oturuyordu. Hiç bu kadar azap içinde seyrettiğim başka filim hatırlamıyorum. Sağımda Naille konuşup onunla fıkırdaşırken bir yandan da âdeta kucağıma oturur gibi bana yaslanıyordu. Bacağımın, kolunun, göğsünün hararetini duyuyordum. Ben çekildikçe o daha cesaretle abanıyordu. Hem etrafımdan utanıyor, hem de Nail görecek, anlıyacak diye çekiniyordum. Bu kadın ne cins bir mal olduğunu, ne matah olduğunu meydana vurmuştu.

— Rica ederim bayan, sinemada olduğumuzu size hatırlatıyorum, diyebilmek için birkaç defa hazırlandım, yutkundum, fakat Nailin keyfini kaçırmamak için vaz geçtim bundan.

> ## Hikâye Birincisi
>
> Hikâye müsabakamıza yüzlerce cevap geldi. Hepsini birer birer inceledik. İtiraf edelim ki, edebiyatın zor bir nev'i olan hikâye, gelen cevaplarda henüz neşredilecek kıvamı bulamamıştır.
>
> Bu sayfada okuyacağınız "Erkek Sabahat", bize müsabakaya girmek kaydile gönderilmiş bir hikâye değildi.
>
> Fakat biz, iç ve dış yapısı itibariyle mükemmel bir eser olan bu hikâyeye müsabakamızın hediyesi olan bir yıllık abonemizi yollamak istiyoruz.
>
> Kıymetli muharririnden hem adresini, hem de Akbaba için yardımlarını rica ederiz.

Ben bu sinir buhranı içinde üzerime yüklenen bir kadın vücudunu taşımaktan yorulmuşken avucumun içinde, sevilmek için yaltaklanan kedi başı gibi sıcak, yumuşak bir şey hissettim. Avuçlarımın içine eylencelik yemiş koyar gibi, kadın sol elini, ellerimin arasına bırakmıştı. Bu sıcak beş parmaktan, beş küçük oluktan boşanır gibi içime ılık bir şeyler yayıldı. Kışın mangal başında avuçlarımı ısıtırken içimdeki tatlı baygınlığı, uyuşukluğu yaşar gibi oldum. Ateşten bir bağla bağlanmış gibi elimi elinden ayıramadım. Bu bayağı iğrenç kadın muvaffak olmuştu, ellerimi fethetmişti. Ondan bir hastalık bulaşacak gibi korktuğum halde ellerimi ayıramıyordum. Hem Naile hem de kendi kendime kızdım. Bu mücadele içinde terlerken, mesleğinin profesyoneli olan bu kadının yüzünü hatırlamağa çalıştım. Genç miydi, yaşlı mıydı, güzel mi? Bir türlü hatırlıyamadım. On kadının içinde görsem hangisi olduğunu kestiremezdim. Şimdi onun yüzünü hatırlamak, hatırlamak değil de bir kıta keşfeder gibi arayıp bul mak istiyordum.

Saçlar her halde bütün bu cins kadınlarda olduğu gibi oksijenle, yahut bir az Alman papatyasile sarıya boyanmıştı. Yüzünün boyasız olmasına imkân yoktu. Kaşlarına yazı tahtasında yazar bozar gibi o gün moda olan kadın artistin kaşlarının biçimini vermiş olacaktı. Elimde olmadan bir istekte bulundum: Hiç olmazsa yanakları un çuvalından çıkmış gibi pudralı, üzeri de ateş kırmızısı ile boyanmamış olsa. Göz kapakları, kirpikleri bakınca gözlerimi yaşartacak kadar parlak yağlarla macunlu olma saydı. Uzun tırnaklarının sivri uçları birinin kalbinden şimdi çıkmış gibi birer sıcak kan pıhtısı ile süslü idi her halde. Bu son ihtimali daha iyi anlamak için avucumun içinde sesiz duran elini muayene ettim, baktım, okşadım, kan rengine boyalı o keskin tırnakları aradım.

— Yok, yok, nerde senin manikürün, nerde? diye bağıracaktım az kaldı.

Filim bitmişti. Aydınlığa çıkınca bu kadını iyice tanımak için yüzüne baktım ve hayret ettim. Ne kadar yanılmışım ben. Bu kibar, güzel, ince bir kızcağızdı. Fakat yüzünde ne Meryemin saf asaleti, ne klâsik Yunan güzelindeki nispet, ne de Venüsten taşan bir arzu vardı. Bambaşka bir güzel.. Saçları koyu kumral, yüzü boyasız, dudakları kuru, kaşları gözlerini daha siyah gösterecek kadar fazla. Sıcak canlı bir çocuk, gözleri ta içinden gülüyor.

Nasıl olur, bu küçük kız mı sinemada iki erkeği birden oyalıyan? Ben ne fena bir adamdım. Bu çocuğun hiç maksatsız, belki kendi haberi bile olmadan yaptığı hareketleri ne kötü niyetle fena şeylere yormuştum. Fakat bu iyi, güzel kız bu geceyi niçin bir bekâr odasında bir erkekle beraber geçirecekti? Sonradan utanılacak yanlış bir

şey düşünmemek için gevezelik etmeğe başladım.

O ikimizin de koluna grimişti. Biz onu beş yaşında bir çocuğa "uçtu uçtu" yapar gibi katıla katıla gülmekten bilmediği bir yere götürüyorduk. Eve yaklaştıkça, her halde diyordum bu küçük kız, romanlarda okuduğu macerayı bir gecelik tesadüfle yaşamak istiyor. Fakat işin sonuna geldiğini anlıyacak, benim bekâr odama girmiyecek, evine dönmek için ısrar edecek. Bu kız bunu mutlaka yapacaktı. Ben böyle yapmasını istiyor, temenni ediyordum. O zaman ben de ona yardım edecek, Nail bana darılsa bile onu ikna edip bu kızı evine bırakacaktık. Fakat bu gece bütün düşüncelerim boş, yanlış ve ters çıkıyordu. O, babasının evine girer gibi tıpış tıpış merdivenlerden çıkıp odama girdi. Nereye götürdüğümüzü sormadı bile.. İçimde bir isyan duygusu vardı, bir şey parçalamak, kırmak, ısırmak, ne olduğunu anlamadığım yıkıcı bir iş yapmak istiyordum. O üzerindeki deve tüyü rengindeki gıdıklayıcı bol paltosunu çıkarmış, bekâr odamın havasına alışık bir dost gibi, hiç yabancılık çekmeden yatağıma oturmuştu. Belki de göğsünü daha çok maydana çıkarmak için iki elini arkaya dayayıp, başını geriye atarak dağınık saçlarile fotoğraf çektirir gibi sanki poz almıştı. Bu halile onu hiç te çocuk bulmadım, sanki birdenbire büyüyüvermişti. Kötü kadın rolüne çıkmış bir genç kız gibiydi. Artık ayrılmam lâzımdı. Allah ısmarladık dedim. O elimi hiç çekinmeden o kadar hararetle sıktı ve göğsüne bastırdı ki, bu iğrenç duruma nasıl katlanmış olduğuma halâ şaşarım. Hayatımda hiç yapamıyacağım bu şerefsizliğe düştükten sonra olsun, niçin onları evimden kovmadım bilmem. Fakat birdenbire aklıma onun Nailin akrabası olması ihtimali geldi. Bu yakışık almıyan misafirperverlikten kurtulmak ümidile, bu uzak ihtimalin gerçek olması için elimde olsa neler yapmazdım. Dışarıya Nail de benimle çıktı, sesime mümkün olduğu kadar fazla tatlılık ve yumuşaklık vererek:

— Nail bu kız akraban mı? diye sordum.

Gözleri şeytanınkiler gibi parlıyarak "Aptal!." dedi.

O bu kızın nesi olduğunu iki üç saatte anlatamıyacak kadar mânalı, kısa bir şekilde bana anlatmıştı.

— Ama, dedim, yarın.. ne bileyim ben, sakın bir şey çıkmasın?

O bu sefer bir eli yeleğinin cebindeki altın saatiyle oynıyan bir tüccar cömertliği ile katıla katıla gülmekten bağırarak «Bak senin için neler söylüyor» diye içeriye koştu.

Ben bu son budalalığımdan büsbütün utandım ve oradan kaçtım. Dışardan onların kahkahaları duyuluyordu. O geceyi bir otelde geçirdim. Sabahleyin şurada burada oyalandıktan sonra geç vakit artık defolup gitmişlerdir diye eve gittim. Bu bir rüya idi, artık unutmak lâzım, dedim kendi kendime. Korka korka odama geldim, içerde ses yoktu. Kapıyı ittim, açıldı.

O yatağımda çırılçıplaktan bir derece farklı, açık saçık yatıyordu. Sanki beni bekliyormuş gibi kollarını davetle açtı. Artık bu küçük kahpe modelini evimden kovmak zamanı gelmişti. Odaya bilmeden girmiş gibi:

— Affedersiniz dedim, ben artık kalkıp gitmiş olduğunuzu zannettim.

O bu açık kovalmağı anlamamıştı. Fakat bana açılmış olan kollarına koşmayışım oradaki boşluğu dolduramamış olmam onun kötü kadın gururunu, izzeti nefsini, güzelliğinin ümidini kırmış parçalamıştı. Kollarını benim için açmamış ta esniyormuş gibi yaptı.

Ben dışarı çıkacaktım, onun hıçkırarak ağladığını duydum. Dönüp baktım, başı yastığa gömülmüş, sarsıla sarsıla ağlıyordu. Yanına gittim, fakat bu ateş gibi sinir içinde titriyen çıplak vücuda dokunmıya korktum. Sinemadaki gibi vücudunu benliğimi her şeyimi fethedeceğinden, istilâ edeceğinden çekindim, ürktüm, O git git diye söylendi, git artık. Mağrur güzelliğinin bu kırık, perişan halile belki de bana hakaret ediyordu. Kelimeler ağzından boğuk boğuk çıktığından neler dediğini anlıyamıyordum. Beni en zayıf yerimden vurmuştu, son kuvvetli silâhını da kullanmıştı. Bir güzel kadının göz yaşları karşısında çocuk gibi ağlamamak elimden gelmezdi. Nerdeyse diz çöküp, yapma, ağlama diye yalvaracaktım ona. Fakat bu şeytan yavrusunun beni sürüklemek istediği yere gitmemek için mukavemet lâzımdı. Bir şey söylemiş olmak için, mümkün olabilen tatlılıkla:

— Rica ederim, niçin ağlıyorsunuz? dedim.

Ne kadar soğuk bir şey söylediğimi hemen anladım. O ağlamaktan tıkanmıştı. Nihayet kendinden geçti, vücudü korkunç bir katılıkla gerildi. Boynundaki damarlar, yüzünün hatları mübalâğalı şekilde meydana çıkmıştı. Ne olursa olsun ona yardım etmeliydim. Doğrusunu söylemek lâzımsa o zamana kadar hiç görmediğim bu kadın buhranından korkmuştum. Yumruk olmuş ellerini açmak istedim, parmakları o kadar sıkı kenetlenmişti ki bunu yapamadım. Kesik kesik ve zorlukla nefes alıyordu. Açılmasına yardım olsun diye kollarını hareket ettirip, göğsüne, karnına sunî tenefüs hareketi yaptırdım. Sonra aklıma su vermek geldi. Canlı, dağınık saçların içinde kaybolan başını sol kolumla kaldırıp su vermek istedim. Dişleri kenetlenmiş, içiremedim. Bir mermer üzerinde akıyormuş gibi sular göğsünden içeri kaydı. Şakaklarına kolonya sürdüm ve yatağa bıraktım. O bu perişan halile de tekrar bütün varlığımı istilâ etmişti. Şimdi bir muharebeden çıkmış gibi yorgundu. Evet bu bir muharebe idi. Ve ben tekrar mağlûp olmuştum. Yanına oturdum, yüzünü, vücudunu, ellerini akşadım. Bir düş mana sıkılmış gibi duran yumrukları avucumda eriyor gibi çözüldü, açıldı. Vücudunun, yüzünün gerilmiş hatları yumuşaklaştı. Yine o tatlı ve zevkli kadın inhinaları meydana çıktı. Gözlerini açıp baktı. Elimi göğsüne götürüp bastırdı. Tekrar ağlamıya başladı. Fakat bu sefer deli bir fırtına gibi değil, ateşli bir yaz gününün sona erdiği akşam yağmurları gibi içten bir hüzünle ve sükûn içinde ağlıyordu. Ben bu muharebede de mağlûp olmuş bütün benliğimle, hanımına âşık bir esir gibi hayran hayran onu seyrediyordum. Ağlıyan güzel bir kadın kadar insanın içine elemli bir haz veren daha başka ne vardır. Yataktan doğruldu, boynuma sarıldı. Bu çıplak kollar, göz yaşlarile ıslanmış kadın başı, ta içimde hararetini ve kalbinin atışını duyduğum bu kadın göğsü insafsız bir düşman gibi bütün vücudumu esir etmişti. Bu kadın ne yapmak istiyordu? Ben neden duyduğum arzularına râm olmak istemiyordum. Zifirî karanlıkta el yordamile tutunacak bir yer arar gibi bunun, şuur altına gizlenmiş sebeplerini aradım ve buldum. Bir defa bu kadın — kadın demeğe dilim varmıyor — bu kız arkadaşıma aitti. İkincisi kendisini maddî bir ihtiyaç zoru ile satmak ister gibi bu kötü sanatın bütün bayağı inceliklerini kullanmıştı. Fakat asıl gücüme giden, bu annesinin dizi dibine yakışaçak kızcağız neden böyle bir sokak kadını olmuştu? Onu bu hale sokanlar, sebep, muhit, insan, hepsi bir varlık halinde de karşıma çıksa, nefsimin en şerefli kavgası diye onunla ölene kadar çarpışırdım. Sonradan kendi vicdanıma zorla itiraf ettim ki bütün bu düşünce yalnız insanî değildi. Çünkü böyle ne zavallı kız var ve ben de dahil olduğum halde onların çaresizliklerinden, zavallılıklarından ne kadar alçak bir zevkle istifade ediyorduk.

Asıl sebebi buldum ve irkildim. Ben bu

kızı seviyordum. Sevgime engel de Nail filân değil,. şimdiye kadar hiç duymadığım bir aşkla sevebileceğim bu kızın, bir kaldırım çiçeği olmasıydı. Onun için dün gece odama itirazsız girişine isyan etmiş, içimden Nailin akrabası olmasını temenni etmiştim. Sanki ben bu odayı onun için hazırlamış, bu perdeleri onun için yapmış, bu dört plâklı gramofonu onun için almıştım. Ben bunları düşünürken o, başı omuzumda ağlıyordu. Bu bir günde birdenbire duyduğum aşk o nispette içimde müthiş bir tepki yaratıyordu. Bu sokak sürtüğü güzel kızın sevgisinden kurtulmak için, zincir gibi boynuma dolanmış kollarından sıyrılıp ayağa kalktım. Onun tekrar ağlamasından, hırçınlaşmasından korktuğum için yüzünü ekşıyarak güldüm.

— İstersen bir az dışarı çıkalım gezinelim dedim.

Yataktan kayar gibi çıktı. Yarı çıplak vücudunun zaptedemediği ateşli bir arzu, bir kristal kadehe fazla doldurulmuş su gibi taşıyordu. Tekrar bir mağlûbiyete sürüklenmemek için başımı pencereye dayadım. Bu kızı gördüğümden beri ne kadar birbirine zıt, ters düşünceler kafamda çarpışmıştı. Şimdi bir yeni fikir daha belirmeğe başlamıştı: Ya bu zavallı mahlûk hakikaten muhtaç bir insansa.. Kim bilir evde hasta bir anne, şimdiye kadar saçını uğruna süpürge edip yetiştirdiği bu narin vücudun belki bedelini bekliyor. Belki bir hasta, aç kardeş bu zavallı satılmış vücudun kirasını istiyor, O zaman her şeyi anladım. Kuru hakikatın eli kafama dank diye vurdu. Evet bu kötü kadın özentisi kız, kendisini hayata bağlıyan sebepler uğruna didinmiş, hem Naili, hem beni kendisine çekmek için uğraşmıştı. Belki de Nail sabah erkenden bu bir gecelik keyfinin borcunu ödememiş, bu kızı terkedip bir alçak gibi buradan kaçmıştı. O zaman yeni bir ümitle bana kollarını açmış, fakat daha alçakça kovulmuştu. Onun hakikî inciler gibi akan göz yaşlarından bunu anlıyamadığıma üzüldüm durdum. Ona neler sormak istiyordum:

— Nail ne zaman gitti? Bana bir kâğıt olsun bırakmadı mı? Bir daha ne zaman gelecek? Onunla nasıl tanıştın? Kimsin, kimin kızısın, işin gücün ne? Nasıl bir mecburiyetle evini bırakıp bu bekâr odasında kaldın?

Ben bunları kendi kendimden, insanlığımdan utanarak düşünürken onu yanıbaşımda giyinmiş, neler düşündüğümü anlamak ister gibi beni seyrederken gördüm. Böyle güzel ve iyi giyinmiş bir kızla gezmek bir şans sayılır.

— Affedersin dedim, kafam akşamdanberi o kadar karışık ki.. İsminizi unuttum.

Halbuki Nail takdim ettiği vakit ne bu isme ne de sahibine dikkat etmiştim. O bu alâkasızlığımdan gücenmiş bir sesle «Sabahat» dedi. Bir aralık: «Sabahat dedim, seni evinde beklemesinler..» O kadar serbest bir kahkaha attı ki, sokakta yanımda bir kadının bu saygısızlığından utandım.

— Eğer sana yahut evindekilere bir yardımda bulunabilirsem...

Lâfım ağzımda kaldı, bu sefer etrafımızdan geçenlerin dikkatini çekecek kadar geniş bir kahkaha savurdu.

O hiç konuşmadan bana bütün hüviyetini tanıtmıştı. Bu kadar karışık duygularıma rağmen onunla dündenberi ancak kırık dökük bir kaç cümle konuşmuştuk. Onu başımdan savmak için çok uğraştım, fakat bu mümkün olmadı. Büyük caddede gezerken herkes dönüp bize bakıyormuş gibi geliyordu. İçimde tekrar yılan yavruları gibi soğuk şüpheler kaynaştı.O saklanır gibi bazan koluma giriyor, siniyor, bazan etrafa gözükmek ister gibi çalımlı yürüyordu. Karşıdan üç pervasız kadın gelirken Sabahat yine beni siper edip kolumun altına sokuldu. Fakat onlar görmüşlerdi. Kahkahalarla gülerek bana işittirmek ister gibi «Erkek Sabahat yine yakalamış» dediler. Bir kaç defa Erkek Sabahat diye tekrarladım. O başını yere eymiş belki de ağlıyordu. O gün akşama kadar beraber gezdik ve sessiz bir filim çevirir gibi hemen hemen hiç bir şey konuşmadık. Ayrılmadan evvel: «Sana bu kadar sırnaşıklık ettiğime hiç te üzülmüyorum dedi, çünkü belli etmiyorsun ama sen de beni seviyorsun.» Bu sözle kendisinin beni sevmiş olduğunu da belli etti. Bu bir gün içinde alevlenen ne alduğu belirsiz his benim için tehlikeli bir macera olabilirdi. Akşam yine benimle eve gelmemesi için «Sabahat dedim, seni evine kadar götürmek isterdim.» O ürkmüş gibi:

— Hayır hayır ben kendim giderim, Allaha ısmarladık dedi ve ayrıldı. Iki üç adım attıktan sonra dönüp:

— Ne zaman evde bulunursun? diye sordu.

— Belli olmaz.

O hakikaten belli olmıyan bir saatte tam gece yarısında gelip beni uyandırdı.

— Bu saatte nerden çıktın böyle?

— İşten geliyorum.

Içimde tekrar bir ümit canlandı. Demek Erkek Sabahat iş güç sahibi bir kadındı. Böyle olduktan sonra onun bu serbest aşkı bir dereceye kadar affedilebilirdi. Fakat çalıştığı yeri onun ağzından öğrenince başım hicapla eğildi. Onun diline yakışmıyan bu iğrenç yerin ismini, kötü lâf öğrenmiş bir küçük çocuk saflığı ve kayıtsızlığı ile söyleyivermişti.

— Neden şaştın? Ben sevemez miyim, benim sevmiye hakkım yok mu?

— Öyle, fakat seni bana Nail tanıştırdı, Nail arkadaşım.

Ağlıyordu... Göz yaşları arasında:

— Ben herkesin kadınıyım, dedi... Hem de sen beni seviyorsun.

Bu buhranlı gece yarısından sonra bir çok günlerimiz beraber geçti. Çok defa gece yarısından sonra bana misafir geldi. Bir gün bu tarakta bezi olan bir arkadaşım:

— Vaz geç bu sevdadan dedi. Bu bulaşık kadının ne belâ olduğunu bilmezsin. Hem sana yakışmaz.

Kendisine yemin ettim ki benim bu kadınla ilişiğim yoktur.

— Neden bu kadına Erkek Sabahat diyorlar?

— Bir külhanbeyi kadar kavgacıdır, ataktır. Sonra verdiği sözü de tutarmış.. Bundan kinaye.

Bir gün Naili gördüm «Çok ayıp doğrusu dedi, onun kötü bir kadın olduğunu anlamadın mı?»

— Anladım, biliyorum. Fakat bana ne?

— Daha ne olacak ona çılgın gibi tutkunmuşsun. Elindekini avucundakini ona yediriyormuşsun. Yazık..

— Peki amma bunları kim uydurdu?

— Hepsini bir bir uzun uzun Sabahat anlattı.

Bütün bunların ne demek olduğunu o zaman çok iyi anladım. Ben arada Nail olduğu için şimdiye kadar bu kadını reddedebilmiştim. O da benim kendisine çıldırasıya âşık olduğumu, varımı yoğumu yedirdiğimi söylemekle intikam almıştı. Kızmadım, acıdım.

O gece yarısı Sabahat her zamanki gibi yine gelmişti. Onu seviyordum, fakat kendimi feda edemezdim, muhitime rezil olmamak için kendimi kurtarmam lâzımdı.

Ertesi sabah odamdan yalnız kitaplarımla bir kaç küçük şeyi ve bavulumu alıp kimseye haber vermeden sıvıştım. Bütün fakir eşyamı o bekâr odasında bırakıp bir salgın hastalıktan kaçar gibi, taundan, vebadan, ecelden kaçar gibi oradan kaçtım. Bir daha da onun bulunduğu, hattâ bulunması mümkün yerlere gitmedim.

Tramvay durağında birisini beklerken

ARNAVUTKÖY AMERiKAN KIZ KOLEJİ

Elli dört yıllık bir irfan müessesesi olan Arnavutköy Amerikan Kız Koleji, 8 Haziran Perşembe günü, bu seneki mezunlarına diplomalarını vermiştir.

İstiklâl Marşından sonra merasimi açan Mektep Müdürü Dr. Black, sözü Antalya Mebusu Bay Nurullah Sümer'e bıraktı.

Bay Nurullah Sümer, kısa ve canlı hitabesinde önce öğretmenlere teşekkür etmiş, sonra yeni mezunlara, yurt içindeki vazifelerini belirterek saadet ve muvaffakiyet dilemiştir.

Ortaya gelen birinciler, davetliler tarafından uzun uzun alkışlandıktan sonra diplomaları verilmiştir.

Merasimden sonra, zengin bir büfede ağırlanan misafirler, bu irfan yuvasının mümtaz havası içinden memnun bir yüz ve mesut bir ruhla ayrıldılar.

Akbaba, Amerikan Koleji'nin mümtaz bir tahsil ve terbiye ile yetiştirip hayata çıkardığı kızlarımıza bütün hayat boyunca bahtiyarlık diler.

---

saatimizin yelkovanile dakikaları saydığımız kolaylıkla, altı dakika gibi altı yılın takvim yaprakları uçtu gitti. Senelerden sonra bir gün, o kadınların çok bulunduğu büyük caddeden geçiyordum. Karşı yaya kaldırımda Erkek Sabahatı gördüm. O beni görmedi. Fakat uzaktan yine beni fethetmiş, yine benliğimi işgal etmişti. Şimdi tam gelişmiş, yaptığı işe uygun vücudu vardı. Sabahat kalabalıkta kayboldu. Uykusunda gezen adam gibi ayaklarım beni, elimde olmadan onu altı sene evvel misafir ettiğim bekâr odama götürdü. O hatıraları tekrar yaşamak istedim. Odamın kapısı kilitliydi. Kimbilir burada şimdi kim oturuyor, bu bekâr odasında kimbilir ne kadınlar şimdiye kadar misafir edilmişti. Ayıp ta olsa kendimi tutamadım, anahtar deliğine gözümü uydurup içeriye baktım. Hayretimdendona kalmıştım. Odanın penceresinde senelerce evvel kâğıttan yaptığım perdeler vardı. Yine portatif karyolam orada. Hattâ sehpa, koltuk, masa, masanın üzerindeki gramofon bile orada ve her şey yerli yerindeydi Aşağı inip beni artık tanımıyan madamın kızına bu odada kimin oturduğunu sordum. Kız mânalı mânalı gülerek:

— Erkek Sabahat, dedi.

İkinci defa bu evden yakalanmak üzere bir hırsız gibi kaçtım. O tam bir erkek gibi verdiği sözü tutmuştu. Halbuki ben burada itiraf etmekten bile utandığım ne vaitlerde bulunmuştum ona.

Erkek Sabahate şimdi sokaklarda rastlamaktayım. O bana bakıyor, fakat hiç tanımamış gibi yanımdan geçiyor. Ben her onu gördükçe polisten kaçan cani gibi, haydut gibi ondan saklanıyorum. Ve bir ses kulağıma:

— Neden şaştın.. Ben sevemez miyim benim sevmeğe hakkım yok mu? diye benden hesap soruyor.

O hâlâ o Erkek Sabahattir, fakat ben neyim?...

Aziz Nesin

KUŞLU NALIN

Tefrika No. 16

Yazan: Hikmet Feridun ES

Ressam Nuh uykuya yatmıştı. Ötekiler hep sızmışlardı. Yüzüne güneş gelip terlediği için Kız Receb'i, küçük Şeker, samanlığa götürüp yatırmıştı. Onun, yanakları al al olmuş, hafif terlemiş, gözleri kapalı ve uzun saçları bir tarafa dökülmüş yüzüne hayranlıkla bakıyordu.

Hirisantino'nun hakkı vardı. Hakikaten bu çok güzel bir çocuktu. Şeker, her gece rüyalarına girip, kendisine kuşlu gümüş nalınlar giydiren genç adama uzun uzun baktıktan sonra o da bir kenara uzandı. Başı fırıl fırıl dönüyordu... Receb'in kokusu içinde uyumak istiyordu. Fakat bu samanlıkta, insanın hislerini kamçılıyan öyle sıcak sıcak bir saman kokusu vardı ki, bunun arasında Receb'in kokusunu duymağa imkân yoktu...

Gözleri ağır ağır kapandı... Ve işte yine kuşlu nalınlar!... Recep eğilip onları ayağına giydiriyor!... Gelin hamamı.. Kuşlu nalınlar içindeki çıplak ayaklarına — hamamdan çıkarken — gümüş tasla serin sular dökülüyor!...

Uyuyan kadının yüzünde mes'ut ve yumuşak bir tebessümün çizgileri var!...

Silâh sesleriyle uyandılar!...

Etraf birbirine karışıyordu. Bağrışmalar... Ayak sesleri!... Kalb gümbürtüsünü andıran ayak sesleri!..

Küçük Şeker, elinde olmadan mütemadiyen süzülen gözlerini düzelterek sordu:

— Ne oluyor?

Körpe Recep, korkudan çeneleri titriyerek cevap verdi:

— Nemrut Hasan, galiba!...

— Nemrut Hasan mı?... O da kim?

— Eşkiya reisi... Eşkiya reisi!.. Etraftaki dağları kasıp kavurmuş... Hiç işitmedin mi?... Nemrut Hasan!...

Silâh sesleri biraz ara verir gibi olmuştu. İşi öğrenmek için dışarıya çıktılar. Tuhaf şey!... Sanki biraz evvel üst üste silâh patlıyan yer burası değildi. Havada garip bir sessizlik vardı. Yalnız barut kokusu duyuluyordu.

Küçük Şeker'le, Körpe Recep karşıdaki eski köşke girdiler. Şair İdris burada idi. Korkudan ayılmıştı... Receb'e sordu:

— Nemrut geldi değil mi?...

Recep, birdenbire bembeyaz kesilen dudaklarını büzdü:

— Arkası var —

Cemal Nadir

— Başı 5 inci sayfada —

karikatür, öğretilmesi mümkün olmıyan bir sanattır. O, bir mizaç işidir. Bir metoda, bir sisteme bağlanamıyacak kadar hür, serâzad ve sinirli bir sanattır!... Farz edelim ki, Akademi'de böyle bir atelye açıldı. Ve şimdi mecmuaların etrafına toplanan bir hayli karikatür heveslisi talebe oraya koştu. Kürsüye de bir üstat geçti, oturdu.. Mizansen, dekor tamam!.. Fakat ne üstadın talebeye bir şey öğretmesine, ne de talebenin üstattan bir şey öğrenmesine imkân vardır!.. Böyle bir iş, bizatihi bir karikatür olur!..

— O halde Akademi'nin karikatür sanatiyle ilgisi nasıl olabilir?..

— Bu işin sanatkârlarını seçip himaye etmek.. Onları mükâfatlandırmak.. Kendi toplulukları arasında onlara da yer vermek suretiyle olabilir sanırım...

— Öyle ama sizin sanatın resimden başka bir de edebiyat tarafı var!..

— Evet.. İşte bu «devekuşu» oluşudur ki, karikatürü ne uçurur, ne yük taşıtır!..

— Maamafih hiç şikâyete hakkınız yok. Çünkü karikatür, bu memlekette resim sanatının en çok ileri gitmiş, halka en çok yaklaşmış, rağbet görmüş, hattâ sınırlar dışında tanınmış bir koludur.

— Orası öyle!.. Fakat gördüğü bu rağbet de başardığı işe karşılıktır. Bedava değildir. Resim sanatımız ne zaman halkın duygu ve ihtiyaçlarına tercüman olmuştur ki, gördüğü rağbet bugünkünden fazla olsun?.. Pencere önünde oturup manzara resmi yapmak, veya meyva, çiçek tabloları çizmek sanatı cemiyetle kaynaştırmaz, bilâkis yalnızlığa, infirada sürükler.

— «Amca Bey» de aynı fikirde mi?..

Cemal Nadir, bu en sevdiği ismin anılışından memnun, güldü:

— O mu?.. Elbette!.. Elbette aynı fikirde!.. Aramızda ayrı gayrı mı var zaten...

Doğru bir itiraftı. Halk arasından gelen sanatkâr arkadaşımızın, yine halk arasından topladığı intibaların zarif ve ince bir mahsulü olan «Amca Bey» de başka türlü düşünemezdi!..

Esasen «Amca Bey», böyle olduğu için ilk gününden sevilmiş, ölmezler arasına girmiştir. Onu Türk tefekkür ve sanat hayatında birçok defa arayıp bulmağa çıkanlar olmuştu.

İşte Ömer Seyfeddin'in «Efruz Bey» i!..

İşte Hüseyin Rahmi'nin romanlarındaki Amca Bey...

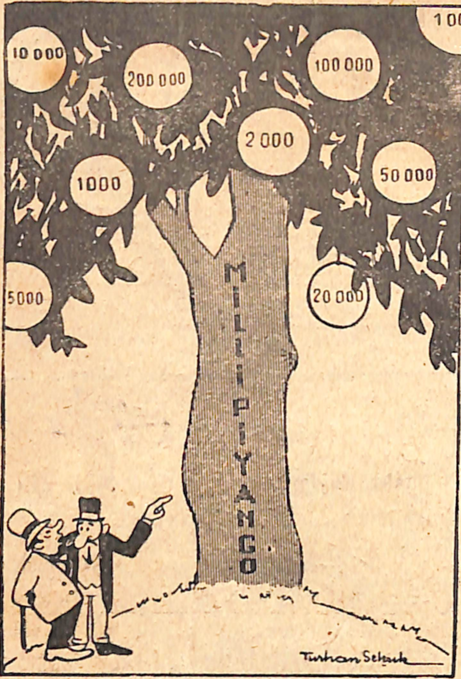
Fakat hepsi de, bugün ismiyle, şekliyle ona benzetilmek isteyenler gibi, halkın sevgisinden, halkın gönlünden uzakta kalmışlardır. Cemal Nadir'in yarattığı «Amca Bey» ise on beş yıllık ömrünü, adını, sanını, enini, boyunu muhayyileden ziyade hakikatten aldığı için aramıza karışmış, yarı canlı bir tip olup kalmıştır. Bunun içindir ki, «Amca Bye» in babası:

— Ona gelen mektuplar bana gelenlerden pek fazla.. diyor. Hattâ onu ziyarete gelenler bile oluyor ve ona getirdikleri sevgiyi bana bırakıp gidiyorlar!..

Ve bunun içindir ki, her gün binlerce dudağı, en mânalı ve tatlı tebessümlerle süsleyen ve adını binlerce dudakta dolaştıran Cemal Nadir, bu derin yalnızlığı içinde neşe ile, durmadan çalışıyor..

Bir halk sanatkârı için halkın alâka ve takdirinden büyük zevk ve kuvvet mi olur?

AKBABA

— **Ne mübarek, ne bereketli ağaç değil mi ?..**

— **Evet, her ay binlerce meyva veriyor !**

ADEMİ İKTIDAR
ve
BELGEVŞEKLİĞİNE KARŞI

HORMOBİN

Her Eczanede bulunur

P. K. 1255

Reçete ile satılır.

T. C.
ZİRAAT BANKASI

PARA BİRİKTİREN RAHAT-EDER

PARFÜM SOLİD
MAKBULE GEÇECEK GÜZEL BİR HEDİYEDİR

NİÇİN
Yeni Tokalon
Pudrasını
KULLANIYORUM

Prenses
ALLA TROUBETSKOY
Eşbabını anlatıyor :

- ★ **Onun bir çok cazip ve yeni renkleri vardır.**
- ★ **O, bütün kullandığım pudralardan daha ince ve daha hafiftir.**
- ★ **Ondaki hakiki çiçeklerin nefis kokusuna perestiş ediyorum.**
- ★ **O, bütün gün sabit kalır. Çünkü terkibinde başka hiç bir pudrada bulunmayan Krema köpüğü vardır.**
- ★ **Yağmurlu, rüzgârlı havaya rağmen Yeni Tokalon Pudrası tenimi daima terü taze muhafaza eder.**
- ★ **Eminim ki her ne bahasına olursa olsun bundan daha iyi bir pudra bulmak imkânı yoktur**

Sahibi : Yusuf Ziya ORTAÇ
Basıldığı yer : İstanbul Halk matbaası

Yavrunun kuvvetli, sağlam olmasını neşeli büyümesini istersen

FASFOTİN NECATİ

Yedir

Vitamini bol, kalorisi fazla bu kıymetli bebek gıdasını miniminilere mutlaka yediriniz.

Bahçekapı : SALİH NECATİ

7000 SENE EVVEL

Meşur âlimlerden Dr. Huber, biranın tarihi hakkında yazdığı bir eserde, milâttan 5-6000 sene kadar evvel başlıyan Keldanî medeniyetinde biranın büyük bir yeri olduğunu söylemektedir. Bazan yalnız arpadan, bazan da arpa ve baharattan imal edilen biranın kadınlar ve işçiler tarafından çok içildiğini yine bu âlim anlatmaktadır. Yapılan bir hafriyatta bulunan on mezarın, bira imalâtını gösteren kabartmalarla tezyin edildiği ve kabartmalar yanyana getirilince imalâtın bariz bir surette görüldüğü de aynı âlim tarafından nakledilmektedir.

BU GÜN İÇİLEN BİRANIN 7000 SENELİK MAZİSİ VARDIR

Bira besler, serinletir, neşe verir

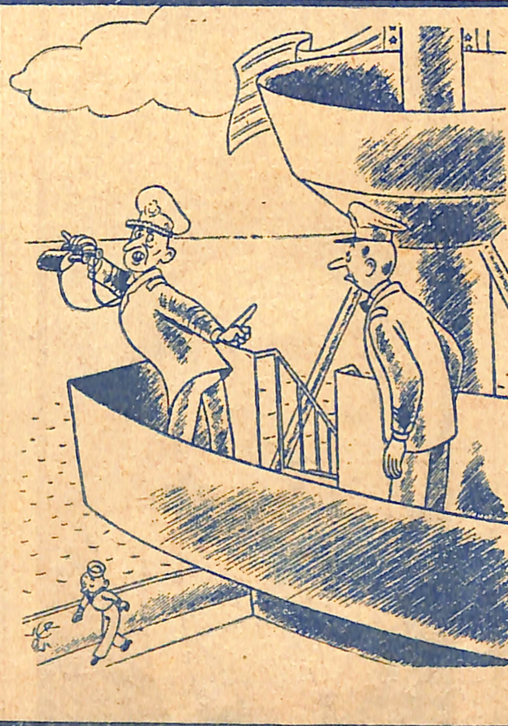

DÜNYA KARİKATÜRLERİ

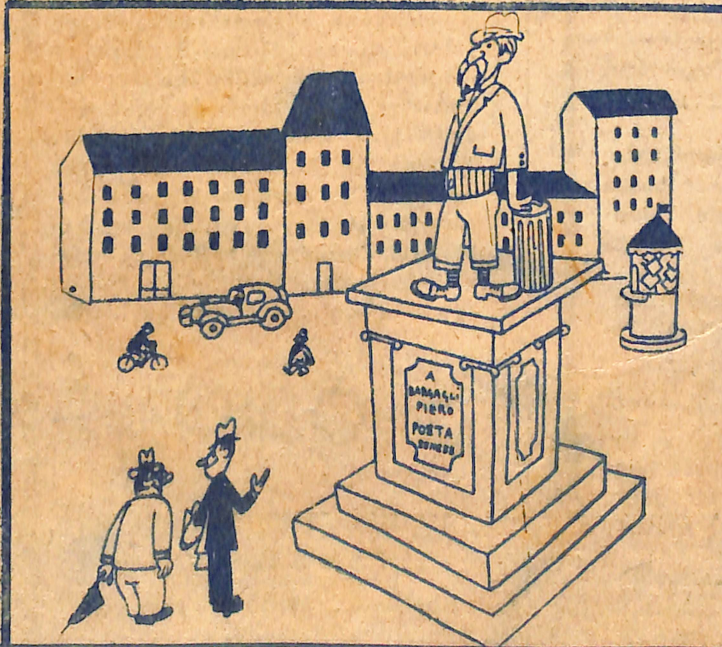
— Ne tarafa böyle güzel bayan?..
— Nil âh dairesine !
— Rica ederim, hemen tehdide başlamayınız !

— Kuzum, bu düşman denizaltıları nerede ?
— Deniz altında olacak !..

— Ne ağlıyorsun karıcığım ? Soğan soymak bu kadar gücüne mi gidiyor ?
— Hayır, gücüme değil, gözüme gidiyor !

— Heykeli yaparken fena malzeme kullanmışlar. Bak, yağmuru yer yemez, ceket, pantalon çekiverdi !

Miyop kız nişanlısını öpüyor !